അധ്യായം രണ്ട്

കുടുംബങ്ങളുടെ അനുഭവങ്ങളും അവ നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികളും

31. ലോകത്തിന്റെയും സഭയുടെയും ഭാവിക്ക് കുടുംബത്തിന്റെ ക്ഷേമം നിർണായകമാണ്. വിവാഹം കുടുംബം അവയുടെ ഇന്നത്തെ പ്രശ്നങ്ങൾ അവ നേരിടുന്ന വെല്ലുവിളികൾ എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച് അസംഖ്യം പഠനങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ചരിത്രസംഭവങ്ങളിൽ പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ വിളിയും നിബന്ധനകളും പ്രതിധ്വനിക്കുന്നതിനാലും ഇവയിലൂടെ 'വിവാഹവും കുടുംബവുമാകുന്ന അക്ഷയ രഹസ്യത്തിന്റെ അഗാധതരമായ ധാരണയിലേക്ക് സഭ നയിക്കപ്പെടാനിടയാകും' എന്നതിനാലും വസ്തുനിഷ്ഠമായ യാഥാർഥ്യങ്ങളിൽ നാം ശ്രദ്ധപതിപ്പിക്കുന്നത് ഉചിതമാണ്. ഇന്നു കുടുംബത്തെപ്പറ്റി പറയുന്നതെല്ലാം ഇവിടെ അവതരിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ ശ്രമിക്കുന്നില്ല. എന്നാലും സിനഡുപിതാക്കന്മാർ ലോകവ്യാപകമായി കുടുംബങ്ങളുടെ അവസ്ഥ പരിശോധിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, അവരുടെ അജപാലനപരമായ ഉൾക്കാഴ്ചകൾ എന്റെ അനുഭവത്തിൽ നിന്നുണ്ടായ താത്പര്യങ്ങളോടൊപ്പം പരിഗണിക്കുന്നത് ഉചിതമാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു.

കുടുംബത്തിന്റെ കാലിക യാഥാർഥ്യങ്ങൾ

32. 'ക്രിസ്തുവിന്റെ പ്രബോധനത്തോടു വിശ്വസ്തത പുലർത്തിക്കൊണ്ട് ഇന്നത്തെ കുടുംബമെന്ന യാഥാർത്ഥ്യത്തെ അതിന്റെ സർവസങ്കീർണതകളോടും കൂടി അതിന്റെ പ്രകാശത്തോടും നിഴലുകളോടും കൂടി ഞങ്ങൾ നോക്കിക്കാണുന്നു... നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിലെ നരവംശശാസ്ത്രപരവും സാംസ്ക്കാരികവുമായ മാറ്റങ്ങൾ ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളെയും സ്വാധീനിക്കുന്നു. അത് അപഗ്രഥനപരവും വ്യത്യസ്തവുമായ സമീപനം ആവശ്യപ്പെടുന്നു'.[9] പല ദശകങ്ങൾക്കു മുമ്പ് സ്പെയിനിലെ മെത്രാന്മാർ ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു: കുടുംബങ്ങൾ കൂടുതൽ സ്വാതന്ത്ര്യമനുഭവിക്കുന്നവയായിരിക്കുന്നു. 'കടമകളുടെയും ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളുടെയും ദൗത്യങ്ങളുടെയും നീതിപൂർവകമായ പങ്കിട്ടുനല്കലിലൂടെ തന്നെ'. യഥാർത്ഥത്തിൽ, ദമ്പതികൾ തമ്മിലുള്ള വ്യക്തിപരമായ ആശയവിനിമയത്തിനു കൂടുതൽ ഊന്നൽ നല്കിയാൽ അത് കുടുംബജീവിതത്തെ കൂടുതൽ മാനുഷികമാക്കും. അതേ സമയം 'ഇന്നത്തെ സമൂഹമോ നാം എത്തിച്ചേരാൻ മുന്നേറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമൂഹമോ പഴയരൂപങ്ങളെയും മാതൃകകളെയും വിമർശനവിധേയമല്ലാത്ത അതിജീവനത്തിന് അനുവദിക്കുന്നില്ല.'[10] ഒരു വസ്തുതകൂടി വ്യക്തമാണ്. അതായത് 'നരവംശശാസ്ത്രപരവും സാംസ്ക്കാരികവുമായ പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രവണതകൾ' വൈയക്തികവും കുടുംബപരവുമായ ജീവിതത്തിൽ 'വ്യക്തികൾ സാമൂഹികസംവിധാനങ്ങളിൽ നിന്നു കഴിഞ്ഞകാലത്ത് അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പിന്തുണ കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.'"[11]

33. മറുവശത്ത്, അങ്ങേയറ്റത്തെ വ്യക്തി കേന്ദ്രീകൃതവാദമാകുന്ന വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അപകടത്തെ തുല്യതോതിൽ പരിഗണിക്കണം. ആ വാദം കുടുംബബന്ധങ്ങളെ ദുർബലപ്പെടുത്തുന്നു. കുടുംബത്തിലെ ഓരോ അംഗത്തെയും ഒറ്റപ്പെട്ട ഒരു യൂണിറ്റായി പരിഗണിക്കുന്നതിൽ ചെന്നവസാനിക്കുന്നു. ചില സാഹചര്യങ്ങളിൽ അത് ഒരു വ്യക്തിയുടെ വ്യക്തിത്വം രൂപീകൃതമാകുന്നത് ആ വ്യക്തിയുടെ ആഗ്രഹങ്ങളാലാണെന്ന ആശയത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നു. ആ ആഗ്രഹങ്ങളാകട്ടെ ഉപാധിയറ്റവയായി കരുതപ്പെടുന്നു.'[12] 'സമ്പത്തും സുഖഭോഗങ്ങളുമുള്ള അമിതമായി വ്യക്തികേന്ദ്രീകൃതമായിരിക്കുന്ന ഒരു സംസ്കാരം സംഘർഷങ്ങൾക്കു കാരണമാകുന്നു. അത് കുടുംബങ്ങളെ അസഹിഷ്ണുതയിലേക്കും ശത്രുതയിലേക്കും നയിക്കുന്നു.'[13] ഇന്നത്തെ ജീവിതത്തിലെ ധൃതി, മാനസികസംഘർഷം സമൂഹത്തിന്റെയും തൊഴിലിന്റെയും സംഘാടനം എന്നിവകൂടി ഇവിടെ ഞാൻ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇവയെല്ലാം സുസ്ഥിരമായ തീരുമാനങ്ങൾക്കെതിരേ യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന സാംസ്ക്കാരികഘടകങ്ങളാണ്. വ്യാപകമായ അനിശ്ചിതത്വവും സംശയവും കൂടി നാം നേരിടുന്നുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി, കേവലം ചേർച്ചക്കെതിരായ തനിമ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വ്യക്തിമാഹാത്മ്യവാദത്തെ നാം വിലമതിക്കുന്നത് നീതിയുക്തമാണ്. ഇത് സ്വാഭാവികതയ്ക്ക് അനുകൂലമാണ്, ജനങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ കൂടുതൽ നന്നായി ഉപയോഗിക്കാൻ സഹായകമാണ്. ഇതു തെറ്റായ വഴിയിലൂടെ നയിക്കപ്പെട്ടാൽ എപ്പോഴും സംശയം, സമർപ്പണസംബന്ധമായ ഭീതി, സ്വാർത്ഥത, അഹങ്കാരം എന്നിവയുടെ മനോഭാവങ്ങളെ വളർത്തും. തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള അവകാശം നമ്മുടെ ജീവിതപദ്ധതി ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും ഏറ്റവും നന്നായി ജീവിക്കാനും സാധ്യത നല്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു ശ്രേഷ്ഠമായ ലക്ഷ്യങ്ങളും വ്യക്തിപരമായ ശിക്ഷണവും ഇല്ലെങ്കിൽ ഉദാരതയോടെ മറ്റുള്ളവർക്കായി സ്വയം നല്കാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥയായി തരംതാണുപോകും. യഥാർത്ഥത്തിൽ വിവാഹിതരാകുന്നവരുടെ സംഖ്യ കുറഞ്ഞുവരുന്ന അനേകം രാജ്യങ്ങളിൽ ഒറ്റയ്ക്കു ജീവിക്കാനോ സഹവാസം കൂടാതെ ഒന്നിച്ച് സമയം ചെലവഴിക്കാനോ തീരുമാനിക്കുന്നവരുടെ സംഖ്യ കൂടിക്കൂടിവരുന്നു. നീതിക്കുവേണ്ടിയുള്ള പ്രശംസനീയമായ താത്പര്യം ഇവിടെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാ

നാവും. എന്നാൽ അത് തെറ്റിധരിക്കപ്പെട്ടാൽ പൗരന്മാരെ സേവനങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതിൽ മാത്രം താത്പര്യമുള്ളവരാക്കിത്തീർക്കും.

34. കുടുംബത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നമ്മുടെ ധാരണയെ ഈ ഘടകങ്ങൾ സ്വാധീനിക്കുമ്പോൾ കുടുംബം സൗകര്യമുള്ളപ്പോൾ സഹായകമായ ഒരു ജീവിതാവസ്ഥയായി കരുതപ്പെടാൻ ഇടയാകും. അല്ലെങ്കിൽ വ്യക്തിപരമായ ആഗ്രഹങ്ങളുടെയും സാഹചര്യങ്ങളുടെയും മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാറ്റിന് ബന്ധങ്ങളെ വിധേയമാക്കുകയും അവകാശങ്ങൾക്കായി വാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വേദിയായിത്തീരും. ആത്യന്തികമായി, ഇക്കാലത്ത് യഥാർത്ഥ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ, വ്യക്തികൾക്ക് മാർഗദർശനം നല്കാൻ സത്യങ്ങളോ, തത്ത്വങ്ങളോ ഇല്ലാത്തതുപോലെ, എന്തും ചെയ്യാൻ സാധിക്കുമെന്നും എന്തും ചെയ്യാൻ അനുവാദമുണ്ടെന്നുമുള്ള ആശയവുമായി കൂട്ടിക്കുഴയ്ക്കുക എളുപ്പമാണ്. ദമ്പതികളുടെ സമ്പൂർണ്ണ ഐക്യം, ദാമ്പത്യസ്ഥിരത എന്നിവയോടുള്ള സമർപ്പണത്താൽ മുദ്രിതമായ വിവാഹമെന്ന ആദർശം അത് അസൗകര്യമുണ്ടാക്കുമ്പോഴും ക്ലേശകരമായിരിക്കുമ്പോഴുമെല്ലാം തൂത്തെറിയപ്പെടുന്നു. ഒറ്റപ്പെട്ടുപോകുമെന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയവും സ്ഥിരതയ്ക്കും വിശ്വസ്തതയ്ക്കും വേണ്ടിയുള്ള ആഗ്രഹവും വ്യക്തിപരമായ ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ നേട്ടത്തെ തടയാൻ കഴിയുന്ന ഒരു ബന്ധത്തിൽ കുടുങ്ങിപ്പോകുമെന്ന വർധമാനമായ ഭീതിയോടൊപ്പം നിലനില്ക്കുന്നു.

35. സമകാലീനലോകത്തിലെ വൈകാരികാനുഭവങ്ങളെ ഒഴിവാക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രമായി വിവാഹത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കാൻ ക്രിസ്ത്യാനികളായ നമുക്കു പ്രയാസമുണ്ട്. പരിഷ്കൃതരായിരിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹംകൊണ്ടോ മാനുഷികവും ധാർമ്മികവുമായ പരാജയങ്ങളുടെ മുമ്പിലുണ്ടാകുന്ന നിസ്സഹായതയെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധംകൊണ്ടോ വിവാഹം ആവശ്യമാണെന്നു വാദിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. അങ്ങനെ വാദിച്ചാൽ നമുക്കു നല്കാൻ കഴിയുന്നതും നാം നല്കേണ്ടതുമായ മൂല്യങ്ങൾ ലോകത്തിന് ഇല്ലാതാക്കുകയായിരിക്കും നാം ചെയ്യുന്നത്. ഇന്നത്തെ തിന്മകളെ അപലപിച്ചാൽ അത് കാര്യങ്ങൾക്കു മാറ്റമുണ്ടാക്കുമെന്ന ഭാവത്തിൽ അവയെ അപലപിക്കുക മാത്രം ചെയ്യുന്നതിൽ അർത്ഥമില്ലെന്നത് സത്യമാണ്. അധികാരംകൊണ്ടു മാത്രം നിയമങ്ങൾ അടിച്ചേല്പിക്കുന്നതും സഹായകമാകുകയില്ല. വിവാഹവും കുടുംബവും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള കാരണങ്ങളും ലക്ഷ്യങ്ങളും അവതരിപ്പിക്കാനുള്ള കൂടുതൽ ഉത്തരവാദിത്വപൂർണവും ഉദാരതാപൂർണവുമായ പരിശ്രമമാണ് നമുക്ക് ആവശ്യമായിരിക്കുന്നത്. മനുഷ്യർക്ക് ദൈവം നല്കുന്ന കൃപാവരത്തോടു കൂടുതൽ നന്നായി പ്രത്യുത്തരിക്കാൻ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരെ അങ്ങനെ സഹായിക്കാൻ നമുക്കു സാധിക്കും.

36. നമ്മുടെ വിശ്വാസകാര്യങ്ങളെ അവതരിപ്പിക്കുകയും മറ്റു മനുഷ്യരോടു പെരുമാറുകയും ചെയ്ത രീതി ചിലപ്പോൾ ഇന്നത്തെ പ്രശ്നസ

ങ്കീർണമായ സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കാൻ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നത് അംഗീകരിക്കാൻ വേണ്ട വിനയവും യാഥാർത്ഥ്യബോധവും നമുക്കുണ്ടായിരിക്കണം. ഗുണകരമായ ആത്മ-വിമർശനം നമുക്ക് ആവശ്യമാണ്. മിക്കപ്പോഴും വിവാഹത്തിന്റെ ഐക്യപരമായ അർത്ഥത്തെ, സ്നേഹത്തിൽ വളരാനുള്ള അതിന്റെ വിളിയെ, പരസ്പരസഹായമെന്ന അതിന്റെ ആദർശത്തെ പ്രത്യുത്പാദനത്തിനുള്ള കടമയെക്കുറിച്ചു മാത്രമുള്ള ഊന്നിപ്പറച്ചിൽ വഴി മൂടിക്കളയത്തക്കവിധം നാം വിവാഹത്തെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. വിവാഹം ചെയ്ത ചെറുപ്പക്കാരായ ദമ്പതികൾക്ക് ഉറപ്പുള്ള മാർഗനിർദ്ദേശം എപ്പോഴും നല്കിയിട്ടില്ല. അവരുടെ കർമ്മപരിപാടികളും അവരുടെ ചിന്താരീതികളും വസ്തുനിഷ്ഠമായ അവരുടെ താത്പര്യങ്ങളും മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട് അപ്രകാരം ചെയ്തിട്ടില്ല. ചിലപ്പോൾ വിവാഹത്തെ സംബന്ധിച്ച അങ്ങേയറ്റം അമൂർത്തവും മിക്കവാറും കൃത്രിമവുമായ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ ആദർശം നാം നിർദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. യഥാർത്ഥ കുടുംബങ്ങളുടെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്നും പ്രായോഗിക സാധ്യതകളിൽ നിന്നും ഏറെ അകലെ നില്ക്കുന്ന ആദർശമാണ് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്. അമിതമായ ഈ ആദർശവത്കരണം, പ്രത്യേകിച്ച് ദൈവകൃപയിൽ വിശ്വസിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ നടത്തിയ ആ ആദർശവത്കരണം വിവാഹത്തെ കൂടുതൽ അഭിലഷണീയവും ആകർഷകവുമാക്കാൻ സഹായിച്ചിട്ടില്ല. നേരേ വിപരീതമായിട്ടാണു സംഭവിച്ചത്.

37. കൃപാവരത്തോടുള്ള തുറവിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാതെ സിദ്ധാന്തപരവും ജീവശാസ്ത്രധാർമ്മികതാപരവും ധാർമ്മികവുമായ പ്രശ്നങ്ങളെ ഊന്നിപ്പറയുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം നാം കുടുംബങ്ങൾക്ക് വേണ്ടത്ര പിന്തുണ നല്കുകയായിരുന്നുവെന്നും വിവാഹബന്ധത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയായിരുന്നുവെന്നും വൈവാഹിക ജീവിതത്തിനു അർത്ഥം നല്കുകയായിരുന്നുവെന്നും ദീർഘകാലം വിചാരിച്ചു. ജീവിതകാലം മുഴുവനുമുള്ള ഭാരമെന്നതിനെക്കാൾ വ്യക്തിപരമായ വികസനത്തിനും ജീവിത സാഫല്യത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള സ്വയം ചാലകപഥമായി വിവാഹത്തെ അവതരിപ്പിക്കാൻ നമുക്കു പ്രയാസം തോന്നുന്നു. തങ്ങളുടെ പരിമിതികൾക്കുള്ളിൽ സുവിശേഷത്തോട് മിക്കപ്പോഴും ആവുന്നത്ര നന്നായി പ്രത്യുത്തരിക്കുന്നവരും സങ്കീർണസാഹചര്യങ്ങളിൽ സ്വന്തം തിരിച്ചറിയലനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുമായ വിശ്വാസികളുടെ മനസ്സാക്ഷികൾക്കു സ്ഥാനം നല്കാൻ നമ്മൾ പ്രയാസപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. നാം വിളിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് മനസ്സാക്ഷികളെ രൂപപ്പെടുത്താനാണ്. അവയ്ക്കു പകരം വയ്ക്കാനല്ല.

38. ശാശ്വതവും പരസ്പരബഹുമാനത്താൽ മുദ്രിതവുമായ കുടുംബബന്ധങ്ങളെ മിക്കജനങ്ങളും വിലമതിക്കുന്നതിൽ നമ്മൾ നന്ദിയുള്ളവരായിരിക്കണം. സ്നേഹത്തിലുള്ള വളർച്ച, സംഘർഷങ്ങളെ അതിജീവിക്കൽ, കുട്ടികളെ വളർത്തൽ എന്നിവയോടു ബന്ധപ്പെട്ട മണ്ഡലങ്ങളിൽ മാർഗനിർ

ദ്ദേശവും ഉപദേശവും നല്കാൻ സഭ ചെയ്യുന്ന പരിശ്രമങ്ങളെ അവർ അഭിനന്ദിക്കുന്നു. അനേകർ കൗദാശിക അനുരഞ്ജനശുശ്രൂഷയിലും ദിവ്യകാരുണ്യ സ്വീകരണത്തിലും അനുഭവിച്ച കൃപാവരശക്തിയാൽ സ്പർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. വിവാഹത്തിനും കുടുംബത്തിനുമെതിരേ ഉയരുന്ന വെല്ലുവിളികളെ നേരിടാൻ അത് അവരെ സഹായിക്കുന്നു. ചില രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ, പ്രത്യേകിച്ച്, ആഫ്രിക്കയുടെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ മതനിരപേക്ഷത (സെക്കുലറിസം) ചില പരമ്പരാഗത മൂല്യങ്ങളെ ദുർബലപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. കൂടുതൽ വിശാലമായ രണ്ടു കുടുംബങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ദൃഢമായ ബന്ധത്തിനു വിവാഹങ്ങൾ സഹായിക്കുന്നു. പ്രശ്നങ്ങളും സംഘർഷങ്ങളും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് വ്യക്തവും സുനിശ്ചിതവുമായ വ്യവസ്ഥകൾ അവർക്കുണ്ട്. സുസ്ഥിരമാണെന്നു തെളിയിക്കുക മാത്രമല്ല ഫലപൂർണവും സ്നേഹപൂർണവുമായിരിക്കുക കൂടി ചെയ്യുന്നുവെന്ന് സ്വയം തെളിയിച്ച വിവാഹങ്ങൾക്കു സാക്ഷികളാകാൻ കഴിയുന്നതിൽ നന്ദിയുള്ളവരാണു നമ്മൾ. സുവിശേഷത്തിലെ ആവശ്യങ്ങളെ വിലമതിച്ചുകൊണ്ടു വളരാൻ ദമ്പതികളെ സഹായിക്കാൻ കഴിവുള്ള ഭാവാത്മകവും സ്വാഗതാർഹവുമായ അജപാലന സമീപനത്തിനു പ്രചോദനം നല്കാൻ ഈ വസ്തുതകൾക്കെല്ലാം സാധിക്കും. എന്നാലും നമ്മൾ മിക്കപ്പോഴും സ്വയം ന്യായീകരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. യഥാർത്ഥ സന്തോഷം കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിൽ സജീവപ്രവർത്തകരാകാതെ അധഃപതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു ലോകത്തെ അപലപിക്കുന്നതിനു അജപാലനപരമായ ഊർജം പാഴാക്കുകയായിരുന്നു. വിവാഹത്തെയും കുടുംബത്തെയും സംബന്ധിച്ച സഭയുടെ സന്ദേശം യേശുവിന്റെ പ്രഭാഷണത്തെയും മനോഭാവത്തെയും വ്യക്തമായി പ്രതിബിംബിക്കുന്നില്ലെന്നു അനേകർക്കു തോന്നുന്നുണ്ട്. യേശു ത്യാഗം ആവശ്യപ്പെടുന്ന ആദർശത്തെ നിശ്ചയിച്ചു. പക്ഷേ, സമരിയാക്കാരി സ്ത്രീയെയും വ്യഭിചാരത്തിൽ പിടിക്കപ്പെട്ട സ്ത്രീയെയും പോലെയുള്ള വ്യക്തികളുടെ ദൗർബല്യത്തോട് സഹതാപവും അടുപ്പവും കാണിക്കുന്നതിൽ അവിടന്ന് ഒരിക്കലും പരാജയപ്പെട്ടിട്ടില്ലല്ലോ.

39. സ്നേഹവും സ്വയംദാനവും വളർത്താൻ പരാജയപ്പെടുന്ന സാംസ്കാരിക അധോഗതിക്കെതിരേ മുന്നറിയിപ്പു നല്കൽ നിറുത്തിവയ്ക്കണമെന്ന് ഇതിന് അർത്ഥമില്ല. കഴിഞ്ഞ രണ്ടു സൂനഹദോസുകൾക്കും മുമ്പ് നടത്തിയ ആലോചനായോഗത്തിൽ 'ഉപരിപ്ലവസംസ്കാരത്തിന്റെ' വിവിധ ലക്ഷണങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടു. സ്നേഹപരമായ ഒരു ബന്ധത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു ബന്ധത്തിലേക്ക് ആളുകൾ എത്ര വേഗത്തിൽ മാറുന്നുവെന്നതിനെക്കുറിച്ച്, ഉദാഹരണമായി, ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നു. സാമൂഹിക നെറ്റുവർക്കുകളുടെ വഴിയിൽ തന്നിഷ്ടം പോലെ സ്നേഹത്തോടു ബന്ധപ്പെടുകയോ ആ ബന്ധം പരിത്യജിക്കുകയോ ചെയ്യാമെന്നും പെട്ടെന്നു 'തടയാ'

മെന്നും അവർ കരുതുന്നു. വേറെ ചില വസ്തുതകളെക്കുറിച്ചു കൂടി ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നു: സ്ഥിരസമർപ്പണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയം, ഒഴിവു സമയത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ക്രമരഹിതമായ വ്യഗ്രത; ഏകാന്തത പരിഹരിക്കാനും സംരക്ഷണം ലഭിക്കാനും അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സേവനം കാഴ്ചവയ്ക്കാനും വേണ്ടി ചെലവുകളും ഉപകാരങ്ങളും ആവശ്യമായി വരുന്ന ബന്ധങ്ങൾ. നമ്മൾ സ്നേഹപരമായ ബന്ധങ്ങളോട് ഭൗതികവസ്തുക്കളോടും പരിസ്ഥിതിയോടും പെരുമാറുന്നതുപോലെ പെരുമാറുന്നു: എല്ലാം വലിച്ചെറിയാവുന്നതാണെന്ന്, സ്വീകരിക്കലും ഒഴിവാക്കലും പാടുണ്ടെന്നും, ചൂഷണം ചെയ്യുകയും അവസാനത്തുള്ളിവരെ പിഴിഞ്ഞെടുക്കാൻ കഴിയുമെന്നും കരുതുന്നു. സ്വദേഹപ്രേമം (Narcissism) തങ്ങൾക്ക് അപ്പുറം നോക്കാൻ, സ്വന്തം ആഗ്രഹങ്ങൾക്കും ആവശ്യങ്ങൾക്കും അപ്പുറം നോക്കാൻ, മനുഷ്യരെ കഴിവില്ലാത്തവരാക്കുന്നു. എന്നാലും മറ്റുള്ളവരെ ഉപയോഗിക്കുന്നവർ, വേഗത്തിലോ ക്രമേണയോ, സ്വയം ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടവരായിത്തീരുന്നു. അതേ മാനസിക വ്യവസ്ഥിതിയിൽത്തന്നെ ദുരുപയോഗിക്കപ്പെട്ടവരും പരിത്യക്തരുമായിത്തീരുന്നു. ഒരു വസ്തുത കൂടി ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. അതായത്, വാർധക്യത്തിലെത്തിയവരിലാണ് ബന്ധത്തകർച്ച കൂടുതൽ സംഭവിക്കുന്നത്. അവർ ഒരുതരം 'സ്വാതന്ത്ര്യം' അന്വേഷിക്കുന്നു. പരസ്പരം പരിചരിച്ചും പിന്തുണച്ചും വാർധക്യത്തിലേക്ക് ഒന്നിച്ച് എത്തിച്ചേരുകയെന്ന ആദർശം അവർ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു.

40. 'ഒരു കുടുംബം തുടങ്ങാൻ യുവജനത്തെ നിർബന്ധിക്കാത്ത ഒരു സംസ്കാരത്തിലാണ് നാം ജീവിക്കുന്നതെന്ന്, അമിതമായി ലളിതമാക്കുകയെന്ന അപകടസാധ്യതയിലാണെങ്കിലും, നമുക്കു പറയാം. യുവജനത്തെ നിർബന്ധിക്കാത്തത് അവർക്ക് ഭാവിസാധ്യതകൾ ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ്. എന്നാലും ഇതേ സംസ്ക്കാരം മറ്റൊരു കൂട്ടരെ കൂടി അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുള്ള ധാരാളം അവസരങ്ങളുണ്ടായിട്ടും കുടുംബസ്ഥാപനത്തിൽ നിന്നു പിന്മാറാൻ ഉപദേശിക്കപ്പെടുന്നവരാണവർ.'[14] ചില രാജ്യങ്ങളിൽ യുവജനം സാമ്പത്തിക കാരണങ്ങളാലോ തൊഴിൽ മൂലമോ പഠനം മൂലമോ വിവാഹം മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു. താഴെപ്പറയുന്ന വേറെ ചില കാരണങ്ങളാലാണ് ചിലർ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നത്: വിവാഹത്തെയും കുടുംബത്തെയും വിലകുറച്ചു കാണിക്കുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളുടെ സ്വാധീനം, മറ്റു ദമ്പതികൾക്കുണ്ടായ പരാജയങ്ങൾ ഒഴിവാക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം, അമിതപ്രാധാന്യവും വിശുദ്ധിയുമുള്ളതായി തങ്ങൾ കരുതുന്ന ഒരു കാര്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയം, വെറുതേ ഒന്നിച്ചു താമസിക്കുന്നതിനോട് ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സാമൂഹിക സാധ്യതകളും സാമ്പത്തിക ഉപകാരങ്ങളും, സ്നേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കേവലം വൈകാരികവും റൊമാന്റിക്കുമായിട്ടുള്ള സങ്കല്പം, സ്വാതന്ത്ര്യവും അനാശ്രയത്വവും നഷ്ടപ്പെടുമെന്നുള്ള ഭീതി, കേവലം സ്ഥാപനപരവും ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വപരവുമായി കരുതുന്ന ഒന്നിനെ

ഉപേക്ഷിക്കൽ[15] യുവജനങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാൻ നമ്മെ സഹായിക്കുന്ന ശരിയായ ഭാഷയും വാദമുഖങ്ങളും സാക്ഷ്യരൂപങ്ങളും നമ്മൾ കണ്ടുപിടിക്കണം. ഔദാര്യത്തിനും സമർപ്പണത്തിനും സ്നേഹത്തിനും സാഹസികതയ്ക്കുപോലും യുവാക്കൾക്കുള്ള കഴിവിനെ ആകർഷിക്കണം. അങ്ങനെ ആവേശത്തോടും ധീരതയോടുംകൂടി വിവാഹമെന്ന വെല്ലുവിളിയോട് പ്രത്യുത്തരിക്കാൻ അവരെ ക്ഷണിക്കണം.

41. സിനഡുപിതാക്കന്മാർ ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു: 'ഇന്നത്തെ ലോകത്തിലെ സാംസ്കാരികപ്രവണതകൾ വ്യക്തിയുടെ വൈകാരികതയ്ക്ക് ഒരു പരിധിയും കല്പിക്കുന്നില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.' യഥാർത്ഥത്തിൽ, സ്വശരീരപ്രേമം അസ്ഥിരമോ പരിണാമവിധേയമോ ആയ വൈകാരികത, ഒരു വ്യക്തിയെ പക്വതയിലേക്കു വളരാൻ എപ്പോഴും സഹായിക്കുന്നില്ല. താഴെപ്പറയുന്ന കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവർ ആകുലത പ്രകടിപ്പിച്ചു: 'ശരീരത്തിന്റെ വ്യവസായവത്കരണം, ഇന്റർനെറ്റിന്റെ ദുരുപയോഗത്തിലും വളർത്തപ്പെടുന്ന അശ്ലീലസാഹിത്യത്തിന്റെ വ്യാപനവും ശരീരത്തിന്റെ വാണിജ്യവത്കരണവും. ആളുകൾ വ്യഭിചരിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കപ്പെടുന്ന നിന്ദ്യമായ സാഹചര്യങ്ങളെ'ക്കുറിച്ചും അവർ ഉത്കണ്ഠ പ്രകടിപ്പിച്ചു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ 'ദമ്പതികൾ സന്ദേഹിക്കുന്നവരും വളരാനുള്ള വഴികൾ കണ്ടെത്താൻ സംശയിക്കുന്നവരും കഷ്ടപ്പെടുന്നവരുമായിരിക്കുന്നു. അനേകർ തങ്ങളുടെ വൈകാരികതയുടെയും ലൈംഗിക ജീവിതത്തിന്റെയും ആദിമഘട്ടത്തിൽ നിലനില്ക്കാനുള്ള പ്രവണത കാണിക്കുന്നു. ദമ്പതികളുടെ ബന്ധത്തിലുണ്ടാകുന്ന വിഷമസ്ഥിതി കുടുംബത്തെ അസ്ഥിരമാക്കുന്നു. അത് വേർപെടലിലേക്കും വിവാഹമോചനത്തിലേക്കും നയിച്ചേക്കും. പ്രായമായവർക്കും കുട്ടികൾക്കും പൊതുവേ സമൂഹബന്ധത്തെയും ദുർബലമാക്കി അത് ഗൗരവപൂർണമായ അനന്തരഫലങ്ങൾ ഉളവാക്കും.[16] വിവാഹസംബന്ധമായ പ്രശ്നങ്ങൾ 'മിക്കപ്പോഴും ക്ഷമാശീലവും ചിന്തയും ഇല്ലാതെയും ത്യാഗങ്ങൾ ചെയ്യാനും പരസ്പരം ക്ഷമിക്കാനുമുള്ള ധീരത കൂടാതെയും ധൃതിയിൽ നേരിടുന്നു. പരാജയങ്ങൾ പുതിയ ബന്ധങ്ങൾക്കും പുതിയ ദമ്പതികൾക്കും പുതിയ സിവിൽ ബന്ധങ്ങൾക്കും പുതിയ വിവാഹങ്ങൾക്കും ഇടം നല്കുന്നു. ഇത് ക്രൈസ്തവ ജീവിതത്തിൽ സങ്കീർണവും പ്രശ്നപൂർണവുമായ കുടുംബസാഹചര്യങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.'[17]

42. കൂടാതെ, കുട്ടികളുണ്ടായിരിക്കുകയെന്നതിന് വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ള മനോഭാവവും പ്രജനനപരമായ ആരോഗ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച ലോകരാഷ്ട്രീയവും മൂലം ജനസംഖ്യ കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. തലമുറകൾ തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ഉറപ്പുവരുത്താത്ത ഒരു സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുക മാത്രമല്ല അതു ചെയ്യുന്നത്. പിന്നെയോ, മറ്റൊരു അപകടം കൂടിയുണ്ടാകും. അതായത്, കാലക്രമേണ 'സ്വദേഹപ്രേമ സംബന്ധമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന ഈ അധോഗതി

സാമ്പത്തിക ദാരിദ്ര്യത്തിലേക്കു നയിക്കും. ഭാവിയെക്കുറിച്ചു പ്രത്യാശ നഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്യും. ജീവശാസ്ത്രപരമായ സാങ്കേതികവിദ്യയ്ക്കു ജനനനിരക്കിന്മേൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു സ്വാധീനവുമുണ്ട്.'[18] ഇതിനോടു കൂട്ടിച്ചേർക്കേണ്ട മറ്റു വസ്തുതകൾ കൂടിയുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി 'വ്യവസായവത്കരണം, ലൈംഗികവിപ്ലവം, അമിത ജനസംഖ്യയെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയം സാമ്പത്തിക പ്രശ്നങ്ങൾ...ഉപഭോഗസംസ്കാരവും കുട്ടികളെ ജനിപ്പിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് ആളുകളെ തടഞ്ഞേക്കും. അവർക്ക് അങ്ങനെ ഒരു പ്രത്യേക തരം സ്വാതന്ത്ര്യവും ജീവിതശൈലിയും നിലനിറുത്താൻ കഴിയുന്നു.'[19] ജീവൻ പകരാൻ ഉദാരത കാണിച്ച ദമ്പതികളുടെ ശരിയായ മനസ്സാക്ഷിയെ, പര്യാപ്തവും ഗൗരവപൂർണവുമായ കാരണങ്ങളാൽ തങ്ങളുടെ കുട്ടികളുടെ സംഖ്യ കുറയ്ക്കാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചേക്കും. എന്നാൽ 'മനസ്സാക്ഷിയുടെ മഹത്ത്വം കൊണ്ടുതന്നെ ഗർഭനിരോധനം, വന്ധ്യംകരം, ഗർഭഛിദ്രം എന്നിവ നടത്താൻ രാഷ്ട്രം ബലാത്കാരമായി ഇടപെടുന്നതിനെ സഭ ശക്തിയുക്തം തള്ളിക്കളയുന്നു.'[20] അത്തരം നടപടികൾ ഉയർന്ന ജനനനിരക്കുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽപ്പോലും സ്വീകാര്യമല്ല. പക്ഷേ, അസ്വസ്ഥത ജനിപ്പിക്കുന്നവിധം ജനനനിരക്കു കുറഞ്ഞിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിലും രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകർ അത്തരം നടപടികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. കൊറിയായിലെ മെത്രാൻമാർ പറഞ്ഞതുപോലെ ഇത് തന്നിൽത്തന്നെ വൈരുധ്യമുള്ള വിധത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കലാണ്, സ്വന്തം കടമയെ അവഗണിക്കലാണ്.'[21]

43. പല സമൂഹങ്ങളിലും വിശ്വാസവും മതപരമായ ആചാരങ്ങളും ദുർബലമായിട്ടുണ്ട്. അത് കുടുംബത്തെ സ്വാധീനിച്ചു. പ്രയാസങ്ങളുടെയിടയിൽ കുടുംബങ്ങളെ ഒറ്റപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് അപ്രകാരം ചെയ്തു. സൂനഹദോസു പിതാക്കന്മാർ ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു: 'സമകാലീന സംസ്കാരത്തിനുള്ള മഹാദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ ഒരു ലക്ഷണം ദൈവത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ഒറ്റപ്പെടലും ബന്ധങ്ങളുടെ ക്ഷണഭംഗുരതയുമാണ്. കുടുംബങ്ങളെ മിക്കപ്പോഴും ഞെരുക്കിക്കളയുന്ന സാമൂഹിക-സാംസ്ക്കാരിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ ശക്തിയില്ലായ്മയെക്കുറിച്ചുള്ള പൊതുവായ തോന്നലുമുണ്ട്. സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള താത്പര്യമില്ലായ്മയും ശ്രദ്ധയില്ലായ്മയും മൂലം കുടുംബങ്ങൾ മിക്കപ്പോഴും ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവയായി തോന്നുന്നു. സാമൂഹിക ക്രമത്തിൻമേലുള്ള നിഷേധാത്മക സ്വാധീനം വ്യക്തമാണ്. ജനസംഖ്യാപരമായ വിഷമസ്ഥിതി, കുട്ടികളെ വളർത്താനുള്ള പ്രയാസം, പുതിയ ജീവനെ സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നതിലുള്ള ആശങ്ക, വാർധക്യത്തിലെത്തിയവരെ ഭാരമായി കാണാനുള്ള പ്രവണത, വൈകാരികപ്രശ്നങ്ങളുടെയും അക്രമപ്രവൃത്തികളുടെയും വർധനവ് എന്നിവയിൽ അതുകാണാം. യുവജനത്തിന്റെ ഭാവി ഉറപ്പാക്കാനും കുടുംബം രൂപീകരിക്കാനുമുള്ള അവരുടെ പദ്ധതി സാക്ഷാത്കൃ

തമാകാൻ സഹായിക്കാനും വേണ്ടി നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു നടപ്പാക്കാനും തൊഴിൽ സൃഷ്ടിക്കാനും രാഷ്ട്രത്തിനു കടമയുണ്ട്.'[22]

44. വാസയോഗ്യവും നിർമ്മാണക്ഷമവുമായ വീട് ഇല്ലാതിരിക്കുന്നുവെന്നത് പലപ്പോഴും ആചാരപരമായ ബന്ധങ്ങൾ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നതിനു കാരണമാകുന്നുണ്ട്. ഒരു കാര്യം മനസ്സിൽ സൂക്ഷിക്കണം. 'യോഗ്യമായ വീടുണ്ടായിരിക്കാനുള്ള അവകാശം കുടുംബത്തിനുണ്ട്. വീട് കുടുംബജീവിതത്തിനു ചേർന്നതായിരിക്കണം. കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും തികയുന്നതുമായിരിക്കണം. കുടുംബത്തിന്റെയും സമൂഹത്തിന്റെയും ജീവിതത്തിനുള്ള അടിസ്ഥാന സേവനങ്ങൾ നല്കുന്ന ഭൗമിക സാഹചര്യത്തിലുള്ളതുമായിരിക്കണം.'[23] 'കുടുംബങ്ങളും വീടുകളും ഒന്നിച്ചു പോകുന്നു. വ്യക്തികളുടെ അവകാശങ്ങളെപ്പറ്റി മാത്രം ഊന്നിപ്പറയാതെ കുടുംബങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങളെപ്പറ്റി ഊന്നിപ്പറയുകയെന്നത് എത്ര മാത്രം പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യമാണെന്ന് ഇക്കാര്യം നമുക്കു വ്യക്തമാക്കിത്തരുന്നു. കുടുംബം എന്നത് ഒരു നന്മയാണ്. അതുകൂടതെ സമൂഹത്തിനു ജീവിക്കാനാവുകയില്ല. അതു സംരക്ഷിക്കപ്പെടുക അത്യാവശ്യമാണ്.'[24] 'വിവാഹത്തെയും കുടുംബത്തെയും പോഷിപ്പിക്കുക, അവയെ ആക്രമിക്കുന്നവരിൽ നിന്ന് അവയെ സംരക്ഷിക്കുക എന്നീ കാര്യങ്ങൾ തന്റെ ദൗത്യത്തിന്റെ ഭാഗമായി സഭ എന്നും കരുതിയിട്ടുണ്ട്.'[25] പ്രത്യേകിച്ച് രാഷ്ട്രീയ അജണ്ടകളിൽ അവയ്ക്കു നല്കുന്ന ശ്രദ്ധ വിരളമായിരിക്കുമ്പോൾ സഭ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു. 'നീതിന്യായപരവും സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവും നികുതിപരവുമായ മണ്ഡലങ്ങളിൽ രാഷ്ട്രീയ പരിഗണന ലഭിക്കണമെന്നത് കുടുംബങ്ങളുടെ അവകാശമാണ്.'[26] ചിലപ്പോൾ കുടുംബങ്ങൾ ഭയാനകമായ തോതിൽ കഷ്ടതയനുഭവിക്കുന്നുണ്ട്. സ്നേഹിക്കപ്പെട്ട വ്യക്തിക്കു രോഗമുണ്ടാകുമ്പോൾ പര്യാപ്തമായ ചികിത്സ തേടാൻ കഴിവില്ലാതായിരിക്കുമ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ മാന്യമായ ജോലി കിട്ടാൻ കഷ്ടപ്പെടേണ്ടി വരുമ്പോൾ അങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നു. 'സാമ്പത്തിക ഞെരുക്കം, വിദ്യാഭ്യാസം, സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സമൂഹജീവിതത്തിലുള്ള ഉൾപ്പെടൽ എന്നിവ നടത്തുന്നതിൽ നിന്ന് കുടുംബത്തെ തടയുന്നു. ഇന്നത്തെ സാമ്പത്തികാവസ്ഥ സമൂഹത്തിൽ ഭാഗഭാഗിത്വം വഹിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് ആളുകളെ പലവിധത്തിൽ തടയുന്നുണ്ട്. കുടുംബങ്ങൾ പ്രത്യേകിച്ച്, തൊഴിൽ സംബന്ധമായ പ്രശ്നങ്ങൾ മൂലം കഷ്ടതയനുഭവിക്കുന്നു. യുവജനത്തിനു സാധ്യതകളും തൊഴിൽ ദാനസാധ്യതകളും വളരെകുറച്ചേ ഉള്ളൂ. അവ ഏറെ സെലക്റ്റീവാണ്, സുരക്ഷിതത്വമില്ലാത്തവയുമാണ്. ജോലി ദിവസങ്ങൾ വളരെ കൂടുതലാണ്. ദീർഘകാലത്തേക്ക് ഭവനത്തിൽ നിന്ന് അകലെയുള്ള സ്ഥലത്തു ജോലിചെയ്യേണ്ടിവരുന്നതുമൂലം ഭാരപ്പെട്ടവയുമാണ്. കുടുംബാംഗങ്ങൾ ഒന്നിച്ചുചേരാൻ ഈ സാഹചര്യം സഹായിക്കുന്നില്ല. ഓരോ ദിവസവും ബന്ധം പോഷിപ്പിക്കത്തക്കവിധ

ത്തിൽ തങ്ങളുടെ മക്കളുടെ കൂടെയായിരിക്കാൻ അത് മാതാപിതാക്കളെ സഹായിക്കുന്നില്ല.'[27]

45. വളരെയേറെ കുട്ടികൾ വിവാഹബന്ധത്തിനു പുറമേ ജനിക്കുന്നു. അവരിൽ അനേകം കുട്ടികൾ തങ്ങളുടെ മാതാപിതാക്കളിൽ ഒരാളുടെ കൂടെ മാത്രം ജീവിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ സങ്കീർണമോ പുനഃസ്ഥാപനപരമോ ആയ കുടുംബത്തിൽ ജീവിക്കുന്നു... കുട്ടികളെ ലൈംഗികമായി ചൂഷണം ചെയ്യുകയെന്നത് ഇന്നത്തെ സമൂഹത്തിലെ ഉതപ്പുണ്ടാക്കുന്നതും വികൃതവുമായ യാഥാർത്ഥ്യമാണ്. യുദ്ധം മൂലമുണ്ടാകുന്ന അക്രമവും ഭീകരവാദപ്രവർത്തനങ്ങളും സംഘടിത കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ സാന്നിധ്യവും അനുഭവിക്കുന്ന സമൂഹങ്ങൾ കുടുംബത്തിന്റെ അധഃപതനത്തിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. സർവോപരി വലിയ നഗരങ്ങളിൽ അവയുടെ ചേരികളിൽ 'തെരുവു കുട്ടികൾ' എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്ന കുട്ടികളുടെ സംഖ്യ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.'[28] കുട്ടികളെ ലൈംഗികമായി ദുരുപയോഗിക്കുകയെന്നത്, അവർ ഏറ്റവും സുരക്ഷിതരായിരിക്കേണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ - പ്രത്യേകിച്ച് സ്കൂളുകളിലും സമൂഹങ്ങളിലും ക്രൈസ്തവസ്ഥാപനങ്ങളിലും - സംഭവിക്കുമ്പോൾ അങ്ങേയറ്റം ഉതപ്പുണ്ടാക്കുന്നതാണ്.'[29]

46. 'കുടിയേറ്റം കാലത്തിന്റെ മറ്റൊരു അടയാളമാണ്. കുടുംബജീവിതത്തിൽ അതുണ്ടാക്കുന്ന നിഷേധാത്മകമായ അനന്തരഫലങ്ങളുടെ പേരിൽ നേരിടേണ്ടതും മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുമാണ്.'[30] ഇപ്പോഴത്തെ സിനഡ് ഈ വിഷയത്തിലേക്കു ശ്രദ്ധ ക്ഷണിച്ചു. 'ലോകത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ കുടിയേറ്റം വിവിധരീതികളിൽ മുഴുവൻ ജനതയെയും ബാധിക്കുന്നുവെന്നതു ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടാണ് അങ്ങനെ ചെയ്തത്. സഭ ഈ മണ്ഡലത്തിൽ വലിയൊരു ധർമ്മം നിർവഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുവിശേഷത്തിനു നല്കുന്ന ഈ സാക്ഷ്യം (cf മത്താ 25:35) സൂക്ഷിക്കുകയും വികസിപ്പിക്കുകയും വേണം. മാനുഷിക ചലനക്ഷമത ജനതകളുടെ സ്വാഭാവികവും ചരിത്രപരവുമായ ചലനംപോലുള്ളതാണ്. അത് കുടിയേറുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്കും അവരെ സ്വാഗതം ചെയ്യുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്കും യഥാർത്ഥ പരിപോഷണമായിരിക്കുമെന്നു തെളിയിക്കാനാവും. കൂടാതെ കുടുംബങ്ങളുടെ നിർബന്ധിത കുടിയേറ്റമുണ്ട്. അത് യുദ്ധസാഹചര്യം, പീഡനം, ദാരിദ്ര്യം, അനീതി എന്നിവ മൂലമുണ്ടാകുന്നു. മിക്കപ്പോഴും അവ ജീവൻ അപകടപ്പെടുത്തുന്നതാണ്; ജനതകളെ മുറിവേല്പിക്കുന്നതും കുടുംബങ്ങളെ അസ്ഥിരമാക്കുന്നതുമാണ്. സഭ കുടിയേറ്റക്കാരോടൊത്തു സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ സഭയ്ക്കു സവിശേഷമായ അജപാലന പദ്ധതിയുണ്ടായിരിക്കണം. കുടിയേറുന്ന കുടുംബങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു മാത്രമല്ല, പിന്നിൽ നില്ക്കുന്ന കുടുംബാംഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും അതുണ്ടാവണം. ഈ അജപാലനപ്രവർത്തനം അവരുടെ സംസ്കാരത്തോട് അർഹമായ ബഹുമാനം പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരിക്കണം. അവർ എവിടെനിന്നു

വന്നോ ആ പ്രദേശത്തെ മാനുഷികവും മതപരവുമായ പരിശീലനത്തോടും അവരുടെ റീത്തുകളുടെയും പാരമ്പര്യങ്ങളുടെയും ആധ്യാത്മിക സമ്പന്നതയോടും ആദരവു പുലർത്തിക്കൊണ്ടു നിർവഹിക്കപ്പെടണം. സവിശേഷമായ അജപാലനശുശ്രൂഷകൊണ്ടും അങ്ങനെ ചെയ്യണം. നിയമരഹിതമായി സംഭവിക്കുമ്പോഴും മനുഷ്യക്കടത്തിന്റെ അന്താരാഷ്ട്ര നെറ്റുവർക്കിന്റെ പിന്തുണയോടെ നടത്തപ്പെടുമ്പോഴും പ്രത്യേകമാം വിധത്തിൽ നാടകീയവും കുടുംബങ്ങളെയും വ്യക്തികളെയും നശിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്. സ്ത്രീകളെയോ കൂട്ടത്തിൽ ആളില്ലാത്ത കുട്ടികളെയോ സംബന്ധിച്ചതാകുമ്പോൾ ഇതു തുല്യരീതിയിൽ സത്യമാണ്. അവർ താത്കാലിക പാർപ്പിടങ്ങളിലും അഭയാർത്ഥി ക്യാംപുകളിലും ദീർഘകാലം താമസിച്ച് ക്ലേശങ്ങൾ സഹിക്കാൻ നിർബന്ധിതരാകുന്നു. അവിടെ ഉദ്ഗ്രഥനപ്രക്രിയ തുടങ്ങാൻ സാധ്യമല്ല. കടുത്ത ദാരിദ്ര്യവും കുടുംബത്തകർച്ചയുടെ മറ്റു സാഹചര്യങ്ങളും മൂലം ചിലപ്പോൾ കുട്ടികളെ വ്യഭിചാരത്തിനായിട്ടും അവയവക്കടത്തിനായും വില്ക്കേണ്ടിവരുന്നു.'[31] 'ലോകത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളിലും, പ്രത്യേകിച്ച്, മധ്യപ്രദേശത്ത് ക്രിസ്ത്യാനികളെയും വംശപരമോ മതപരമോ ആയി ന്യൂനപക്ഷമായിരിക്കുന്നവരെയും പീഡിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അത് സഭയ്ക്കു മാത്രമല്ല മുഴുവൻ അന്താരാഷ്ട്രസമൂഹത്തിനും വലിയ പരീക്ഷയാണ്. കുടുംബങ്ങളും ക്രൈസ്തവസമൂഹങ്ങളും അവരുടെ ജന്മനാട്ടിൽ നിലനില്ക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള പരിശ്രമം, പ്രായോഗികരീതിയിലാണെങ്കിൽപ്പോലും, പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കപ്പെടണം.'[32]

47. 'സവിശേഷമായ ആവശ്യങ്ങളുള്ള വ്യക്തികളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കുടുംബങ്ങളെ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കണമെന്ന് സിനഡുപിതാക്കന്മാർ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ആ കുടുംബങ്ങളിൽ വൈകല്യത്തെ നേരിടുകയെന്ന അപ്രതീക്ഷിത വെല്ലുവിളിയുണ്ടാകുന്നു. അത് കുടുംബത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥയെയും ആഗ്രഹങ്ങളെയും പ്രതീക്ഷകളെയും തകിടം മറിക്കും. സവിശേഷമായ ആവശ്യങ്ങളുള്ള കുട്ടിയുണ്ടായിരിക്കുകയെന്ന കഠിനപരീക്ഷ സ്നേഹപൂർവം നേരിടുന്ന കുടുംബങ്ങളെ വലിയ തോതിൽ അഭിനന്ദിക്കണം. അവർ ജീവനെന്ന ദാനത്തോടു വിശ്വസ്തത കാണിക്കുകയെന്ന അമൂല്യസാക്ഷ്യം സഭയ്ക്കും സമൂഹത്തിനും നല്കുന്നുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ക്രൈസ്തവസമൂഹത്തോടൊപ്പം പുതിയ സമീപനങ്ങളും പുതിയ പ്രവർത്തനരീതികളും മറ്റുള്ളവരോടൊപ്പം മനസ്സിലാക്കാനും തിരിച്ചറിയാനുമുള്ള വ്യത്യസ്ത മാർഗവും കണ്ടെത്താൻ കുടുംബത്തിനു കഴിയും. മനുഷ്യജീവന്റെ ഭംഗുരതയെന്ന രഹസ്യത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്തും അതിനെ ശുശ്രൂഷിച്ചും അങ്ങനെ ചെയ്യാം. വൈകല്യമുള്ള ആളുകൾ കുടുംബത്തിനുള്ള ഒരു സമ്മാനമാണ്. സ്നേഹത്തിലും പരസ്പരസഹായത്തിലും ഐക്യത്തിലും വളരാനുള്ള ഒരവസരം നല്കുന്നതുമാണ്.

സവിശേഷാവശ്യങ്ങളുള്ള വ്യക്തികളുടെ സാന്നിധ്യം വിശ്വാസത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ കുടുംബം സ്വീകരിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഓരോ മനുഷ്യജീവന്റെയും ഗുണമേന്മയും മൂല്യവും തിരിച്ചറിയാനും ഉറപ്പുവരുത്താനും അതിനു സാധിക്കും. മനുഷ്യജീവന്റെ ശരിയായ ആവശ്യങ്ങളോടും അവകാശങ്ങളോടും അവസരങ്ങളോടും കൂടി അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ സാധിക്കും. ഈ സമീപനം വൈകല്യമുള്ളവർക്കു നല്കുന്ന ശ്രദ്ധയും സേവനങ്ങളും വളർത്തും. അവരെ സമീപിക്കാനും ആളുകളെ പ്രേരിപ്പിക്കും.'[33] ഇവിടെ ഒരു വസ്തുത ഊന്നിപ്പറയാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതായത്, കുടിയേറ്റക്കാരോടും സവിശേഷാവശ്യങ്ങളുള്ള വ്യക്തികളോടും ഒന്നുപോലെ കാണിക്കുന്ന സമർപ്പണബുദ്ധിയും താത്പര്യവും പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ ഒരു അടയാളമാണ്. രണ്ടു സാഹചര്യങ്ങളും വിശിഷ്ട മാതൃകകളാണ്. മറ്റുള്ളവരെ സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നതിനും ദുർബലരെ തികച്ചും നമ്മുടെ സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഗമാക്കുന്നതിനും കാരുണ്യം കാണിക്കാനുള്ള നമ്മുടെ സമർപ്പണബുദ്ധിയുടെ ഒരു പരീക്ഷയാണത്.

48. ' മിക്കകുടുംബങ്ങളും വാർധക്യത്തിലെത്തിയവരോട് വലിയ ബഹുമാനം കാണിക്കുന്നുണ്ട്. വാത്സല്യപൂർവം അവർക്കു ചുറ്റും നില്ക്കുകയും അവരെ ഒരനുഗ്രഹമായി കരുതുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പ്രായമായവർക്ക് ആധ്യാത്മികമായും സാമൂഹികമായും സേവനം ചെയ്യുന്നതിനു സ്വയം സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള സംഘടനകളെയും കുടുംബപ്രസ്ഥാനങ്ങളെയും അഭിനന്ദിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വലിയ തോതിൽ വ്യവസായവത്കരിക്കപ്പെട്ട സമൂഹങ്ങളിൽ ജനനനിരക്ക് താണുകൊണ്ടിരിക്കുകയും വാർധക്യത്തിലെത്തിയവരുടെ സംഖ്യ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അത്തരം സമൂഹങ്ങളിൽ വൃദ്ധരെ ഭാരമായി കരുതിയേക്കാം. മറുവശത്ത് അവർക്ക് ആവശ്യമായിരിക്കുന്ന പരിചരണം അവർ സ്നേഹിച്ചവർക്ക് മിക്കപ്പോഴും മനഃക്ലേശമുണ്ടാക്കുന്നു.'[34] 'ജീവിതത്തിന്റെ അന്തിമഘട്ടത്തിലുള്ള ശുശ്രൂഷയും താത്പര്യവും ഇന്നു വളരെ കൂടുതലായി ആവശ്യമായിരിക്കുന്നു. സമകാലീനസമൂഹം മരണസമയത്തിന്റെ എല്ലാ അടയാളവും നീക്കിക്കളയാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു തന്നെ. ദുർബലരും ആശ്രിതരുമായിരിക്കുന്ന വൃദ്ധജനം ചിലപ്പോൾ സാമ്പത്തിക ലാഭത്തിനുവേണ്ടി മാത്രം അന്യായമായി ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഒരു വ്യക്തിയുടെ ജീവിതസാഫല്യത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ടും കർത്താവിന്റെ പെസഹാരഹസ്യത്തിലുള്ള ഭാഗഭാഗിത്വംകൊണ്ടും ജീവിതത്തിന്റെ അന്തിമഘട്ടങ്ങളെ സമീപിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് അനേകം കുടുംബങ്ങൾ നമ്മെ കാണിച്ചു തന്നിട്ടുണ്ട്. വൃദ്ധജനങ്ങളുടെ വലിയൊരു സംഖ്യ സഭാസ്ഥാപനങ്ങളിൽ ശുശ്രൂഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. അവിടെ ഭൗതികമായും ആധ്യാത്മികമായും അവർക്ക് സമാധാനത്തോടെ കുടുംബാന്തരീക്ഷത്തിൽ ജീവിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. കാരുണ്യവധവും സഹായിക്കപ്പെടുന്ന ആത്മഹത്യയും

ലോകവ്യാപകമായ തോതിൽ ഗൗരവപൂർണമായ ഭീഷണികളാണ്. ചില രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ അവ നിയമാനുസൃതമായിരിക്കുന്നു. സഭ ഈ പ്രവൃത്തികളെ ദൃഢതയോടെ എതിർക്കുന്നു. അതോടൊപ്പം വൃദ്ധരും രോഗികളുമായ തങ്ങളുടെ വൃദ്ധരെ പരിപാലിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് സഹായം നല്കുക ആവശ്യമാണെന്നു കരുതുകയും ചെയ്യുന്നു.'[35]

49. കടുത്ത ദാരിദ്ര്യത്തിലും വലിയ പരിമിതികൾക്കുള്ളിലും ജീവിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ ഇവിടെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ദരിദ്ര കുടുംബങ്ങൾ നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ മിക്കപ്പോഴും ഏറെ മനഃക്ലേശമുണ്ടാക്കുന്നതാണ്.[36] ഉദാഹരണമായി ഒരമ്മ ഒറ്റയ്ക്ക് ഒരു കുട്ടിയെ വളർത്തേണ്ടിവന്നാൽ, അവൾ തൊഴിലിനു പുറത്തുപോകുമ്പോൾ കുട്ടിയെ വീട്ടിൽ ഒറ്റയ്ക്ക് വിട്ടിട്ടുപോകേണ്ടിവരുന്നു. ആ കുട്ടി എല്ലാത്തരം അപകടസാധ്യതകൾക്കും വ്യക്തിപരമായ വളർച്ചയിൽ തടസ്സങ്ങൾക്കും വിധേയനാകുന്നു. ആവശ്യങ്ങളുടെ അത്തരം പ്രയാസം നിറഞ്ഞ സാഹചര്യങ്ങളിൽ സഭ സവിശേഷമാം വിധത്തിൽ അവരെ മനസിലാക്കുകയും ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യണം. കുറെ നിയമങ്ങൾ അവരുടെ മേൽ അടിച്ചേല്പിക്കുകയല്ല വേണ്ടത്. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ദൈവത്തിന്റെ കാരുണ്യം അവരോടു കാണിക്കാൻ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മാതാവു തന്നെ അവരെ വിധിക്കുകയും പരിത്യജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായി അവർക്കു തോന്നും. കൃപാവരത്തിന്റെ സുഖപ്പെടുത്തൽ ശക്തിയും, സുവിശേഷസന്ദേശത്തിന്റെ വെളിച്ചവും അവർക്കു നല്കുന്നതിനുപകരം ചിലർ ആ സന്ദേശത്തെ അടിച്ചേല്പിക്കും. അതിനെ 'മറ്റുള്ളവരെ എറിയാനുള്ള മൃതശിലകളാക്കി മാറ്റിക്കൊണ്ട് അങ്ങനെ ചെയ്യും.'[37]

ചില വെല്ലുവിളികൾ

50. രണ്ടു സിനഡുകൾക്കും മുമ്പു നടന്ന പര്യാലോചനകളിൽ ധാരാളം വ്യത്യസ്തസാഹചര്യങ്ങളെയും അവ ഉയർത്തുന്ന പുതിയ വെല്ലുവിളികളെയും കുറിച്ചുള്ള ഉത്തരങ്ങൾ ലഭിച്ചു. മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചവയ്ക്കു പുറമേ കുട്ടികളെ വളർത്തുന്നതിൽ കുടുംബങ്ങൾ നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പലരും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. പലപ്പോഴും മാതാപിതാക്കൾ അങ്ങേയറ്റം ക്ഷീണിതരായി വീട്ടിലെത്തിച്ചേരുന്നു. അവർ സംസാരിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. പല കുടുംബങ്ങളിലും ഒന്നിച്ചു ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നില്ല. ധാരാളം തടസ്സങ്ങളുണ്ടാകുന്നു - ടെലിവിഷനോടുള്ള ആസക്തി ഉൾപ്പെടെ. അവയെല്ലാം മാതാപിതാക്കൾ കുട്ടികൾക്കു തങ്ങളുടെ വിശ്വാസം പകർന്നു കൊടുക്കുകയെന്നത് കൂടുതൽ പ്രയാസമുള്ള കാര്യമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. കുടുംബങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച കടുത്ത മാനസിക സംഘർഷത്തിന്റെ ഫലത്തെക്കുറിച്ച് മറ്റു ചില ഉത്തരങ്ങളിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവർ വർത്തമാനകാലത്തെ ആസ്വദിക്കുന്നതിനുപകരം ഭാവി സുരക്ഷിതമാക്കണമെന്ന ചിന്തയിൽ മുഴുകു

ന്നതായി തോന്നുന്നു. ഇത് കൂടുതൽ വ്യാപകമായ ഒരു സംസ്ക്കാരിക പ്രശ്നമാണ്. സ്ഥിരജോലി, സാമ്പത്തിക നില, കുട്ടികളുടെ ഭാവി എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയംകൊണ്ട് അതു കൂടുതൽ തീക്ഷ്ണമായിത്തീരുന്നു.

51. മയക്കുമരുന്നിന്റെ ഉപയോഗവും നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിലെ ചമ്മട്ടിയടികളിൽ ഒന്നായി സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അത് അളവറ്റ സഹനത്തിനും അനേകം കുടുംബങ്ങളുടെ തകർച്ചയ്ക്കും കാരണമാകുന്നു. മദ്യാസക്തി, ചൂതുകളി മുതലായ മറ്റ് ആസക്തികളെ സംബന്ധിച്ചും ഇതു ശരിയാണ്. ഇവയെല്ലാം തടയുകയും കീഴടക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സ്ഥാനമായിരിക്കേണ്ടതാണ് കുടുംബം. എന്നാൽ കുടുംബങ്ങൾ അപകടസ്ഥിതിയിലാണെന്നു കാണുന്നതിൽ സമൂഹവും രാഷ്ട്രീയവും പരാജയപ്പെടുന്നു. 'കുടുംബങ്ങൾക്ക് അവയുടെ അംഗങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനുവേണ്ട ശക്തി നഷ്ടപ്പെടുന്നു. ഈ തകർച്ചയുടെ ഗൗരവപൂർണമായ അനന്തരഫലങ്ങൾ നാം കുടുംബങ്ങളിൽ കാണുന്നു. അവ തകർക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. യുവജനം പറിച്ചെറിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വൃദ്ധജനം പരിത്യക്തരായിരിക്കുന്നു. ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന മാതാപിതാക്കളുള്ള മക്കൾ അനാഥരായി മാറിയിരിക്കുന്നു. കൗമാരപ്രായക്കാരും ചെറുപ്പക്കാരും ആശയക്കുഴപ്പത്തിലായിരിക്കുന്നു. അവർ പിന്തുണയില്ലാത്തവരായിരിക്കുന്നു.'[38] മെക്സിക്കോയിലെ മെത്രാന്മാർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതുപോലെ കുടുംബത്തിലെ അക്രമം സാമൂഹിക അക്രമത്തിന്റെ പുതിയ രൂപങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. കാരണം 'അക്രമവാസനയുള്ള വ്യക്തിത്വത്തിലേക്കുള്ള പ്രവണതയെയും കുടുംബബന്ധങ്ങൾക്കു വിശദീകരിക്കാനാവും. ആശയവിനിമയമില്ലായ്മ, സ്വയം ന്യായീകരണ മനോഭാവങ്ങളുടെ പ്രാമാണ്യം, പരസ്പരം പിന്തുണയ്ക്കാത്ത അംഗങ്ങൾ, ഭാഗഭാഗിത്വത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന കുടുംബപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അഭാവം, മാതാപിതാക്കളുമായുള്ള ബന്ധം മിക്കപ്പോഴും സംഘർഷാത്മകവും സംഘട്ടനാത്മകവും ആയിരിക്കൽ, മാതാപിതാക്കളും കുട്ടികളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളിൽ ശത്രുത എന്നിവയുള്ള കുടുംബങ്ങളിലാണ് മിക്കപ്പോഴും ഇത് സംഭവിക്കുന്നത്. ഏറ്റവും അടിസ്ഥാനപരമായ മാനുഷിക ബന്ധങ്ങളിൽ എതിർപ്പിന്റെയും ശത്രുതയുടെയും വിളനിലമാണ് കുടുംബത്തിലെ അക്രമം.[39]

52. വിവാഹത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സ്വാഭാവികമായ സമൂഹമെന്ന നിലയിലുള്ള കുടുംബത്തെ ദുർബലപ്പെടുത്തുന്നത് സമൂഹത്തിനു മുഴുവനും ഉപകാരം ചെയ്യുമെന്ന് ആർക്കും ചിന്തിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതിനു വിപരീതമായിട്ടുള്ളതാണ് സത്യം. കുടുംബത്തെ ദുർബലപ്പെടുത്തൽ വ്യക്തികളുടെ പക്വതയിലേക്കുള്ള വളർച്ച, സമൂഹമൂല്യങ്ങളുടെ പോഷണം, നഗരങ്ങളുടെയും രാജ്യങ്ങളുടെയും ധാർമ്മിക പുരോഗതി എന്നിവയ്ക്കു ഭീഷണിയായിത്തീരും. ഒരു വസ്തുത മനസ്സിലാക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെടുന്നു. സ്ത്രീയും പുരുഷനും തമ്മിലുള്ള പരവർജനീയവും

അലംഘ്യവുമായ ഐക്യത്തിനു മാത്രമേ സമൂഹത്തിൽ പുതിയ ജീവനിൽ ഫലം വഹിക്കുന്ന സ്ഥിര സമർപ്പണമെന്ന നിലയിൽ പൂർണമായ പങ്കു സമൂഹത്തിൽ നിർവഹിക്കാനാവുകയുള്ളു എന്നതാണ് ആ വസ്തുത. കുറേയെല്ലാം സ്ഥിരത നല്കാൻ കഴിയുന്ന ധാരാളം വ്യത്യസ്ത കുടുംബസാഹചര്യങ്ങളുണ്ടെന്നു നാം അംഗീകരിക്കണം. എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ എല്ലാം, ഉദാഹരണമായി ഒരേ ലിംഗത്തിൽപെട്ടവർ തമ്മിലുള്ള ഐക്യത്തെ വിവാഹത്തിനു തുല്യമായി കരുതാൻ സാധ്യമല്ല. താത്കാലികമോ ജീവന്റെ പകരൽ നിരോധിച്ചിട്ടുള്ളതോ ആയ ഒരു ഐക്യത്തിനും സമൂഹത്തിന്റെ ഭാവിയെ ഉറപ്പുവരുത്താനാവുകയില്ല. എന്നാൽ ഇക്കാലത്ത്, വിവാഹങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ ആരാണ് പരിശ്രമം നടത്തുന്നത്? വിവാഹിതർക്ക് അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ കീഴടക്കാൻ ആരാണ് സഹായിക്കുന്നത്? കുട്ടികളെ വളർത്തുകയെന്ന ജോലിയിൽ അവർക്കു സഹായം ചെയ്യുവാൻ ആരുണ്ട്? പൊതുവേ, വിവാഹബന്ധത്തിന്റെ സ്ഥിരതയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നവർ ഉണ്ടോ?

53. 'ചില സമൂഹങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ബഹുഭാര്യാത്വം നിലനിറുത്തുന്നു. മറ്റു ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ഏർപ്പാടു ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിവാഹങ്ങൾ ദീർഘനാൾ കൊണ്ടു നടക്കുന്ന ആചാരമാണ്. പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ മാത്രമല്ല മറ്റു പല സ്ഥലങ്ങളിലും വിവാഹത്തിനുമുമ്പ് ഒന്നിച്ചു താമസിക്കുന്ന സ്ഥിതി വ്യാപകമായിട്ടുണ്ട്. വിവാഹം ചെയ്യാനുള്ള യാതൊരു ഉദ്ദേശ്യവുമില്ലാതെ സഹവസിക്കുന്ന രീതിയും വ്യാപകമായിരിക്കുന്നു.'[40] വിവിധ രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ നിയമനിർമ്മാണം വിവാഹത്തിനു പകരമായിട്ടുള്ള പലതിന്റെയും വളർച്ച എളുപ്പമുള്ളതാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി, പരവർജനീയത, അലംഘ്യത, ജീവനോടുള്ള തുറവ് എന്നീ സവിശേഷതകളുള്ള വിവാഹം പഴയ രീതിയിലുള്ളതും കാലഹരണപ്പെട്ടതുമായ ഒരു തിരഞ്ഞെടുപ്പായി കാണപ്പെടുന്നു. പല രാഷ്ട്രങ്ങളും കുടുംബത്തിന്റെ നിയമപരമായ പൊളിച്ചുകളയലിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. വ്യക്തിയുടെ ഇഷ്ടത്തിന്റെ സ്വയം ചാലകത്വത്തിൽ മാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള മോഡലുകൾ സ്വീകരിക്കാൻ പ്രവണത കാണിച്ചുകൊണ്ട് അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു. തീർച്ചയായും സ്വേച്ഛാധിപത്യവും-അക്രമംപോലും ഉണ്ടായിരുന്ന പരമ്പരാഗത കുടുംബത്തിന്റെ പഴയ രൂപങ്ങളെ തള്ളിക്കളയുകയെന്നത് നിയമാനുസൃതവും നീതിയുക്തവുമാണ്. പക്ഷേ, അത് വിവാഹത്തിന്റെ തന്നെ തരം താഴ്ത്തലിലേക്കു നയിക്കരുത്. മറിച്ച് അതിന്റെ യഥാർത്ഥമായ അർത്ഥവും നവീകരണവും വീണ്ടും കണ്ടെത്താൻ സഹായിക്കണം. കുടുംബത്തിന്റെ ശക്തി 'നിലനില്ക്കുന്നത് സ്നേഹിക്കാനും എങ്ങനെ സ്നേഹിക്കാമെന്നു പഠിപ്പിക്കാനുമുള്ള കഴിവിലാണ്. കുടുംബത്തിന് എന്തെല്ലാം പ്രശ്നങ്ങൾ ഉണ്ടായാലും സ്നേഹത്തിൽ തുടങ്ങി എപ്പോഴും വളരാൻ കഴിയും.'[41]

54. ഈ സംക്ഷിപ്ത നിരീക്ഷണത്തിൽ ഒരു വസ്തുത ഊന്നിപ്പറയാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളുടെ അവകാശങ്ങളുടെയും പൊതുജീവിതത്തിലുള്ള അവരുടെ ഭാഗഭാഗിത്വത്തെയും അംഗീകരിക്കുന്നതിൽ ശ്രദ്ധേയമായ മുന്നേറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ചില രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ ഈ അവകാശങ്ങളെ വളർത്തുന്നതിനു ഇനിയും ഏറെ ചെയ്യാനുണ്ട് എന്നതാണ് ആ വസ്തുത. അസ്വീകാര്യമായ ആചാരങ്ങൾ ഇനിയും ഇല്ലാതാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഞാൻ പ്രത്യേകമായി ചിന്തിക്കുന്നത് സ്ത്രീകളോടുള്ള ലജ്ജാകരമായ ദുഷിച്ച പെരുമാറ്റം അക്രമം, വിവിധതരത്തിലുള്ള അടിമത്തം എന്നിവയാണ്. അവയെല്ലാം പുരുഷശക്തിയുടെ ഒരു പ്രകടനത്തേക്കാളുപരി, ഭീരുത്വത്തിന്റെ പ്രവൃത്തികളാണ്. ചില വിവാഹങ്ങളിൽ വാചികവും ശാരീരികവും ലൈംഗികവുമായ അക്രമം സ്ത്രീകൾ സഹിക്കുന്നു. അത് ദാമ്പത്യബന്ധത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിനു തന്നെ എതിരാണ്. ചില രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുടെ ജനനേന്ദ്രിയങ്ങളെ വിഛേദിക്കുകയെന്ന നിന്ദ്യമായ പ്രവൃത്തിയെപ്പറ്റി ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല, അവർക്ക് പുരുഷന്മാരോടൊപ്പം മഹത്ത്വമുള്ള ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കാനോ തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്നതിൽ പങ്കുചേരാനോ കഴിയുന്നുമില്ല. സ്ത്രീകളെ തരംതാണവരായി കരുതിയിരുന്ന കുലപതി ഭരണസമ്പ്രദായമുള്ള സംസ്കാരങ്ങളുടെ ആധിക്യംകൊണ്ട് ചരിത്രം ഭാരപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാലും നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിൽ പകരക്കാരായ അമ്മമാരെ ഉപയോഗിക്കുന്നുവെന്നതും 'ഇന്നത്തെ മാധ്യമ സംസ്കാരത്തിൽ സ്ത്രീകളുടെ ശരീരത്തെ ചൂഷണം ചെയ്യുകയും കച്ചവടച്ചരക്കായി കരുതുകയും ചെയ്യുന്നു'[42] വെന്നതും അവഗണിക്കാനാവുകയില്ല. ഇന്നത്തെ പല പ്രശ്നങ്ങളും ഉണ്ടായത് സ്ത്രീവിമോചനം മൂലമാണെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നവരുണ്ട്. ഈ വാദമുഖം സാധുവായതല്ല. 'അത് തെറ്റാണ്, അസത്യമാണ്, പുരുഷന്മാരുടെ അഭിമാനഗർവിന്റെ ഒരു രൂപമാണ്.'[43] സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കും തുല്യമഹത്ത്വമുണ്ടായിരിക്കുന്നത് നമ്മെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നു. വിവേചനത്തിന്റെ പഴയ രൂപങ്ങൾ അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നത് കാണുന്നതിലും കുടുംബങ്ങളിൽ പാരസ്പര്യം വളരുന്നതിലും നമുക്കു സന്തോഷമുണ്ട്. അപര്യാപ്തമായി നാം കരുതേണ്ട ഫെമിനിസത്തിന്റെ ചില രൂപങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാലും സ്ത്രീകളുടെ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനം കാണണം. സ്ത്രീകളുടെ മഹത്ത്വവും അവകാശങ്ങളും കൂടുതൽ വ്യക്തമായി അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നതിനുവേണ്ടിത്തന്നെ.

55. പുരുഷന്മാർ 'കുടുംബജീവിതത്തിൽ തുല്യതോതിൽ നിർണായകമായ പങ്കുവഹിക്കുന്നുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ച്, തങ്ങളുടെ ഭാര്യമാരുടെയും കുട്ടികളുടെയും സംരക്ഷണം, പിന്തുണ എന്നീ കാര്യങ്ങളിൽ...കുടുംബത്തിൽ തങ്ങൾക്കുള്ള പങ്കിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെപ്പറ്റി അനേകം പുരുഷന്മാർക്ക് ബോധമുണ്ട്. അതനുസരിച്ച് തങ്ങളുടെ പുരുഷത്വം അവർ ജീവിക്കുന്നു.

പിതാവിന്റെ അഭാവം കുടുംബജീവിതത്തെ ഗൗരവപൂർണമായ തോതിൽ ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. കുട്ടികളെ വളർത്തുന്നതിലും അവരെ സമൂഹവുമായി ഉദ്ഗ്രഥിക്കുന്നതിലും അങ്ങനെ തന്നെയാണ്. ഈ അഭാവം - അത് ശാരീരികമോ വൈകാരികമോ മാനസികമോ ആധ്യാത്മികമോ ആകാം - കുട്ടികളിൽ അനുയോജ്യനായ പിതാവിന്റെ ചിത്രം ഇല്ലാതാക്കുന്നു.'[44]

56. ലിംഗസംബന്ധമായ ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിവിധരൂപങ്ങൾ മറ്റൊരു വെല്ലുവിളി ഉയർത്തുന്നുണ്ട്. അത് 'സ്ത്രീയുടെയും പുരുഷന്റെയും പ്രകൃതിയിലുള്ള വ്യത്യാസവും പാരസ്പര്യവും നിഷേധിക്കുന്നു. ലൈംഗിക വ്യത്യാസങ്ങളില്ലാത്ത ഒരു സമൂഹത്തെ മനസ്സിൽ ചിത്രീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ കുടുംബത്തിന്റെ നരവംശശാസ്ത്രപരമായ അടിസ്ഥാനത്തെ നീക്കിക്കളയാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രം വിദ്യാഭ്യാസപരമായ പരിപാടികളിലേക്കും നിയമനിർമ്മാണത്തിലേക്കും നയിക്കുന്നു. അവയാകട്ടെ സ്ത്രീയും പുരുഷനും തമ്മിലുള്ള ജീവശാസ്ത്രപരമായ വ്യത്യാസങ്ങളിൽ വേർതിരിച്ച് വ്യക്തിപരമായ തനിമയും വൈകാരിക അടുപ്പവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. തത്ഫലമായി മാനുഷിക തനിമ വ്യക്തി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒന്നായിത്തീരുന്നു. അത് പിന്നീട് മാറ്റാവുന്നതുമായിത്തീരുന്നു.'[45] ഇത്തരത്തിലുള്ള ചില പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ മനസ്സിലാക്കാവുന്ന ആഗ്രഹങ്ങളോടു പ്രത്യുത്തരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ അവ ഉത്കണ്ഠയുടെ ഉറവിടമായിത്തീരുന്നു. അവ കേവലവും ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടാനാവാത്തതും എങ്ങനെ കുട്ടികളെ വളർത്തണമെന്നു കല്പിക്കുകപോലും ചെയ്യുന്നതും ആയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ. 'ജീവശാസ്ത്രപരമായ ലൈംഗികതയും ലൈംഗികതയുടെ (സ്ത്രീപുരുഷവ്യത്യാസം) സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക പങ്കും വേർതിരിച്ചറിയാം. പക്ഷേ, അവയെ വിഭജിക്കാൻ പാടില്ല'[46] എന്ന കാര്യം ഊന്നിപ്പറയേണ്ടതാണ്. മറുവശത്ത്, 'മാനുഷിക പ്രജനനത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ സാങ്കേതിക വിദ്യാപരമായ വിപ്ലവം പ്രജനനപ്രക്രിയയെ ദുരുപയോഗിക്കാനുള്ള കഴിവു നല്കിയിട്ടുണ്ട്. ജനനപ്രക്രിയയെ സ്ത്രീയും പുരുഷനും തമ്മിലുള്ള ലൈംഗികബന്ധത്തിൽ നിന്നു സ്വതന്ത്രമാക്കിക്കൊണ്ടാണ് അങ്ങനെ ചെയ്തത്. ഇങ്ങനെ മനുഷ്യജീവനും പിതൃത്വവും ക്രമം മാറ്റാവുന്നതും വിഭജിക്കാവുന്നതുമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളായിത്തീരുന്നു. പ്രധാനമായും വ്യക്തികളുടെ അഥവാ ദമ്പതികളുടെ ഇഷ്ടത്തിനു വിധേയമായി അപ്രകാരം ചെയ്യാവുന്നതായിത്തീരുന്നു.'[47] മനുഷ്യന്റെ ദൗർബല്യവും ജീവിതസങ്കീർണതകളും മനസിലാക്കുകയെന്നത് ഒരു കാര്യം, ഒരു യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ അവിഭാജ്യമായ വശങ്ങളെ വിഭജിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുകയെന്നത് മറ്റൊരു കാര്യം. സ്രഷ്ടാവിനുപകരക്കാരനെ വയ്ക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയെന്ന പാപത്തിൽ നമുക്കു വീഴാതിരിക്കാം. നമ്മൾ സൃഷ്ടികളാണ്. സർവശക്തരല്ല. സൃഷ്ടി നമുക്കു മുമ്പേ

നടന്നു. അത് ഒരു ദാനമായി നാം സ്വീകരിക്കണം. അതേ സമയം നമ്മുടെ മനുഷ്യത്വത്തെ സംരക്ഷിക്കാൻ നാം വിളിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമതായി ഇതിന്റെ അർത്ഥം അത് സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുപോലെ കണ്ട് സ്വീകരിക്കുകയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണ്.

57. തങ്ങളെത്തന്നെ പൂർണരായി കരുതാത്ത അനേകം കുടുംബങ്ങൾ സ്നേഹത്തിൽ ജീവിക്കുകയും അവരുടെ വിളി നിറവേറ്റുകയും വഴിയിൽ പലപ്പോഴും വീണാലും മുന്നേറുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിനു ഞാൻ ദൈവത്തോടു നന്ദി പറയുന്നു. ആദർശപരമായ കുടുംബത്തിന്റെ സ്റ്റീരിയോ ടൈപ്പ് ഇല്ലെന്ന് സൂനഹദോസിന്റെ വിചിന്തനങ്ങൾ നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നു. എന്നാൽ അനേകം വ്യത്യസ്ത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾകൊണ്ടു നിർമ്മിച്ച സന്തോഷവും പ്രത്യാശയും പ്രശ്നങ്ങളും ഉള്ള വെല്ലുവിളിക്കുന്ന മൊസൈക്ക് നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നു. നമ്മെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സാഹചര്യങ്ങൾ വെല്ലുവിളികളാണ്. നമ്മൾ ശോകപൂർണമായ വിലാപങ്ങളിൽ കുടുങ്ങി സമയം നഷ്ടപ്പെടുത്തരുത്. പിന്നെയോ പ്രേഷിതത്വ സർഗാത്മകതയുടെ പുതിയ രൂപങ്ങൾ അന്വേഷിക്കണം. ഓരോ സാഹചര്യത്തിലും 'സത്യത്തിന്റെയും പ്രത്യാശയുടെയും ഒരു വാക്കു പറയുക ആവശ്യമാണെന്ന ബോധം സഭയ്ക്കുണ്ട്. വിവാഹത്തിന്റെയും ക്രൈസ്തവകുടുംബത്തിന്റെയും മഹത്തായ മൂല്യങ്ങൾ മനുഷ്യാസ്തിത്വത്തിന്റേതായ, സാരാംശപരമായ, ആഗ്രഹമാണ്.'[48] നാം എത്രമാത്രം പ്രശ്നങ്ങൾ കണ്ടാലും, കൊളംബിയായിലെ മെത്രാന്മാർ പറഞ്ഞതുപോലെ ആയിരിക്കണം അവ; 'നമ്മുടെ പ്രത്യാശയെ പുനരുജ്ജീവിക്കാനും അതിനെ പ്രവചനപരമായ ദർശനങ്ങളുടെ ഉറവിടമാക്കാനും പരിവർത്തനാത്മകമായ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാനും പരസ്നേഹത്തിന്റെ സർഗാത്മകരൂപങ്ങളാക്കാനുമുള്ള വിളി.'[49]